

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 40/13
v Luxemburgu 11. apríla 2013

Rozsudok vo veci C-645/11
Land Berlin/Ellen Mirjam Sapir a i.

Nariadenie o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov sa uplatní na žalobu orgánu verejnej moci, ktorý nehnuteľnosť vyvlastnenú totalitným režimom predal a ktorý omylom poukázal oprávneným osobám vyššiu sumu, a domáha sa čiastočného vrátenia tohto plnenia

Toto nariadenie sa však neuplatní v tomto prípade na žalovaných s bydliskom mimo územia Únie, hoci sú žalovaní v jednej žalobe spolu so žalovanými s bydliskom v niektorom členskom štáte

Pán Julius Busse vlastnil pozemok nachádzajúci sa na území niekdajšieho východného Berlína. Bol prenasledovaný nacistickým režimom a z tohto dôvodu musel v roku 1938 svoj pozemok predať tretej osobe. Tento pozemok bol neskôr vyvlastnený Nemeckou demokratickou republikou a bol zlúčený s ďalšími pozemkami patriacimi tomuto štátu. Po znovuzjednotení Nemecka sa vlastníkmí tohto pozemkového celku stali Land Berlin v podielovom spoluvlastníctve so Spolkovou republikou Nemecko. V roku 1990 sa viacerí právni nástupcoví pána Busseho (oprávnené osoby) – niektorí s bydliskom v Izraeli (pani Sapir a iní), ďalší s bydliskom v Spojenom kráľovstve a v Španielsku – požiadali o vrátenie časti tohto pozemku, ktorý mu pôvodne patril¹.

V roku 1997 Land Berlin a Spolková republika Nemecko predali² celý pozemkový celok, takže jeho vrátenie nebolo možné a oprávnené osoby mohli získať jedine príslušný podiel na výnose z predaja. Pri vyplatení tejto sumy sa však Land Berlin dopustila chyby. Advokátovi zastupujúcemu právnych nástupcov pôvodného vlastníka totiž poukázala celú kúpnu cenu, ktorú advokát rozdelil medzi tieto osoby. Land Berlin sa domáhala pred Landgericht Berlin (Krajinský súd v Berlíne, Nemecko), aby tieto osoby vrátili preplatok, ktorý vyčíslila na 2,5 milióna eur.

Oprávnené osoby proti tomuto vráteniu namietali tvrdením, že Landgericht Berlin nemá právomoc rozhodovať vo veciach s cudzím prvkom, ktorá by mu umožnila rozhodovať voči žalovaným s bydliskom v Spojenom kráľovstve, Španielsku a Izraeli. Okrem toho tvrdili, že môžu požadovať zaplatenie sumy prevyšujúcej podiel na výnose z predaja, ktorý im patrí, pretože tento podiel na výnose bol nižší ako tržobná cena pozemku patriacemu Juliusovi Bussemu. Nemecký prvostupňový súd, ako aj odvolací súd dospeli k rozhodnutiu, že podľa práva Únie³ nemajú právomoc vo veciach s cudzím prvkom rozhodovať o žalobe podanej v Nemecku voči žalovaným s bydliskom v Spojenom kráľovstve, Španielsku a Izraeli. Podľa týchto súdov nie je uvedený spor už občianskoprávnym sporom v zmysle nariadenia⁴, ale patrí do rámca verejného práva, na ktorý sa

¹ Svoj nárok založili na Vermögensgesetz, ktorý upravuje najmä majetkovoprávne nároky občanov, ktorí boli v období od 30. januára 1933 do 8. mája 1945 prenasledovaní z rasových, politických, náboženských alebo ideologických dôvodov a z toho dôvodu prišli o svoje majetkové práva v dôsledku nútených predajov, vyvlastnenia alebo iným spôsobom, ktoré boli vyvlastnené bez náhrady a prevedené do národného majetku. Tento zákon stanovuje, že taký majetok, ktorý bol vyvlastnený a prevedený do národného majetku, musí byť oprávneným osobám vrátený.

² Na základe Investitionsvorranggesetz, ktorý stanovuje jednu výnimku z týchto zásad, aby sa zabránilo tomu, že by sa v nových spolkových krajinách nedali vykonať nevyhnutné investície a predať nehnuteľnosti, pre ktoré boli zaregistrované žiadosti o vrátenie majetku podľa Vermögensgesetz.

³ Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).

⁴ Najmä v zmysle článku 1 bodu 1 nariadenia č. 44/2001.

uvedené nariadenie neuplatní. Z tohto dôvodu sa Bundesgerichtshof (Spolkový súd, Nemecko) rozhodujúci v poslednom stupni obrátil na Súdny dvor.

Súdny dvor v rozsudku z dnešného dňa konštatoval, že nariadenie o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov sa uplatní v prípade žaloby orgánu verejnej moci, ktorý nehnuteľnosť vyvlastnenú totalitným režimom predal a ktorý omylom poukázal oprávneným osobám vyššiu sumu, a domáha sa čiastočného vrátenia tohto plnenia.

V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že žaloba, ktorú Land Berlin podala z dôvodu bezdôvodného obohatenia, má súkromnoprávnú povahu a nesúvisí s výkonom verejnej moci tejto spolkovej krajiny. Právo na náhradu, o ktoré išlo a s ktorým súvisela následná žaloba proti právnym nástupcom pána Busseho, sa zakladá na ustanoveniach vnútroštátneho práva týkajúcich sa odškodnenia obetí nacistického režimu, ktoré stanovujú rovnakú povinnosť odškodnenia bez rozdielu, či vlastníkom zaťaženého majetku je fyzická osoba alebo štátny orgán. Okrem toho tento vlastník nemá ani žiadne výhody pri rozhodnutí o určení reštitučných nárokov poškodenej osoby.

Súdny dvor ďalej uviedol, že podľa nariadenia **existuje úzky vzťah medzi žalobami podanými proti viacerým žalovaným s bydliskom na území iných členských štátov, ktorí za okolností, ako sú v prejednávanej veci, namietajú, že majú ešte ďalšie nároky na náhradu škody, o ktorých treba rozhodnúť spoločne.**

Toto pravidlo sa však neuplatní na žalovaných s bydliskom mimo územia Únie, ak sú žalovanými v rámci jednej žaloby smerujúcej aj proti osobám s bydliskom v Únii.

Nariadenie totiž stanovuje, že na to, aby bolo možné spolužalovaného žalovať pred súdom jedného členského štátu z dôvodu existencie úzkeho vzťahu medzi žalobami podanými proti viacerým žalovaným, je nevyhnutné, aby mal bydlisko na území niektorého iného členského štátu. Navyše nariadenie výslovným a taxatívnym spôsobom upravuje otázku sporov týkajúcich sa osôb s bydliskom mimo územia Únie, a to tak, že až na niekoľko výnimiek sa právomoc súdov spravuje vnútroštátnym právnym poriadkom každého členského štátu.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499